

**СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
УНИВЕРСИТЕТСКИ ЦЕНТЪР ПО УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО
ЛАБОРАТОРИЯ ЗА АНАЛИЗИ И ПРОУЧВАНИЯ**

ДОКЛАД

**С АНАЛИЗ НА ДАННИ ОТ АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ НА МНЕНИЯТА И
ОЦЕНКИТЕ НА СТУДЕНТИТЕ ОТ ОКС „БАКАЛАВЪР” НА ИСТОРИЧЕСКИ
ФАКУЛТЕТ ЗА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС И РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НЕГО**

СОФИЯ, МАЙ 2023

Изготвил: П. Хорозова, социолог в Лаборатория за анализи и проучвания към УЦУК

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение.....	3
1. Общи характеристики на изследването	3
2. Основни характеристики на обекта на изследването	3
3. Резултати от изследването.....	7
3.1. Степен на удовлетвореност от организацията на учебния процес и от ресурсите, използвани в обучението	7
3.1.1. Студентските оценки за организацията на учебния процес	7
3.1.2. Студентските оценки на ресурсите, използвани при обучението	9
3.2. Удовлетвореност от съдържанието на учебния процес.....	10
3.2.1. Студентските оценки на характеристики на учебния план	10
3.2.2. Студентските оценки за методите на обучение	12
3.2.3. Методи за оценка на знанията и обективност на оценяването	13
3.2.4. Включване на студентите в научноизследователска работа.....	15
3.3. Мнения на студентите за основните проблеми, съпътстващи обучението им	17
3.4. Оценки на студентите за резултатите от обучението	18
3.5. Нагласи за професионална реализация	19
3.6. Удовлетвореност на студентите от изучаваната специалност.....	20
3.7. Студентските мнения за предприетите противоепидемични мерки	21
3.8. Предложения, забележки и препоръки на студентите към ръководството на Исторически факултет	22
ПРИЛОЖЕНИЕ 1	24
ПРИЛОЖЕНИЕ 2	29

Въведение

В периода март – май 2023 година Лабораторията за анализи и проучвания към Центъра по управление на качеството на СУ „Св. Климент Охридски” проведе социологическо проучване сред студентите в бакалавърска степен от Исторически факултет за качеството на образователния процес. Изследването е по поръчка на деканското ръководство на факултета.

1. Общи характеристики на изследването

Изследването на удовлетвореността на бакалаврите в Исторически факултет от управлението и съдържанието на учебния процес и резултатите от него, бе проведено чрез Web-базирана анкета за студентите от всички специалности на факултета. Анкетата съдържа 26 затворени и един отворен въпрос. Настоящият доклад представя резултатите от проучването за обучението в следните му елементи:

- ресурсното обезпечаване и управлението на учебния процес: редовното провеждане на учебните занятия и интереса към тях, организация и материална база на учебния процес;
- съдържанието на обучението и използваните методи на обучение;
- обективността и начините на проверка на знанията;
- възможностите за участие в научноизследователска работа и желанието им за участие по програма "Еразъм+";
- проблемите, които студентите срещат по време на следването;
- нагласите и очакванията за професионална реализация;
- удовлетвореността на студентите от постигнатите при обучението по специалността резултати;
- оценка за образователния процес чрез заявена степен на удовлетвореност от обучението и чрез изразено желание за повторен избор на изучаваната специалност;

2. Основни характеристики на обекта на изследването

Взелите участие в проучването са едва 11,3% от броя записани бакалаври във факултета. Чрез електронната анкетна карта са регистрирани мненията на 68 студенти от общо 539 бакалаври от Исторически факултет. От тях 61 са отговорили на всички въпроси в анкетата. Този брой не предполага анализиране на резултати, но все пак едно

обобщено описание на мненията ще даде представа за студентските оценки на основните елементи от организацията и съдържанието на учебния процес. Хипотезата ни в случая е, че всеки студент, който е имал желание да изрази мнение и оценка е имал тази възможност. Тези, които са се въздържали от участие в анкетата най-вероятно нямат особени критики към обучението в специалността, която изучават. Резултатите от проучването трябва да се разглеждат само като индикатори, както за постиженията на специалностите при осигуряване качеството на образователния процес, така и за проблемите в този процес, регистрирани от студентите.

На таблица 1 са представени данните за броя на анкетираните студенти по специалности и тяхното процентно съотношение спрямо броя на записаните.

Таблица 1

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ ПО СПЕЦИАЛНОСТИ

Специалност	Записани	Анкетирани	% от броя на записаните
История	209	13	6,2
Археология	39	23	59,0
Етнология и културна антропология	13	2	15,4
История и география	48	6	12,5
Архивистика и документалистика	65	1	1,5
История и геополитика на Балканите	74	13	17,6
История и философия	55	3	5,5
Хебраистика	19	-	-
История и чужд език	17	-	-
Общо	539	61	11,3

Забележка: Неотговорилите на този въпрос са 7 студенти.

От анкетираните студенти:

- 44,1% са жени
- 45,6% са мъже
- 10,3% (7 респонденти) не са посочили отговор на този въпрос.

Данните за разпределението на анкетираните студенти по среден успех от следването са представени на таблица 2. Голямата част от анкетираните са с много добър и отличен успех като тези две групи са и с равни дялове.

Таблица 2

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД СРЕДНИЯ УСПЕХ ОТ СЛЕДВАНЕТО (В %)

Успех:	%
до 3,49	3,3
от 3,50 до 3,99	1,6
от 4,00 до 4,49	1,6

от 4,50 до 4,99	11,5
от 5,00 до 5,49	41,0
от 5,50 до 6,00	41,0
Общо	100,0

Забележка: Неотговорилите са този въпрос са 10,3%.

Основният дял от респондентите се обучават в редовна форма, единици от задочниците са се включили в изследването.

Таблица 3

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД ФОРМАТА НА ОБУЧЕНИЕ
(В %)

Форма на обучение:	%
Редовна	91,8
Задочна	8,2
Общо	100,0

Забележка: Неотговорилите са този въпрос са 10,3%.

Таблица 4 показва разпределението на анкетирания студенти по курсове. Сравнително равностойно се разпределят анкетирания от първи до четвърти курс. Само един петокурсник е отговорил на въпросника.

Таблица 4

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД КУРСА НА ОБУЧЕНИЕ
(В %)

Курс:	%
Първи	18,0
Втори	32,8
Трети	26,2
Четвърти	21,3
Пети	1,6
Общо	100,0

Забележка: Неотговорилите са този въпрос са 10,3%.

Работещите бакалаври, отзовали се на анкетната карта са повече от студентите, неработещи по време на своето следване. От трудово ангажираните студенти преобладават тези, които работят в сфера, различна от тази на специалността, в която се обучават. Данните от този въпрос са показани на таблица 5.

Таблица 5

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД ТОВА ДАЛИ РАБОТЯТ ИЛИ НЕ РАБОТЯТ ПО ВРЕМЕ НА СВОЕТО ОБУЧЕНИЕ (В %)

Работят ли по време на следването:	%
Да, по специалността	11,5
Да, в друга област	45,9
Не	42,6
Общо	100,0

Забележка: Неотговорилите са този въпрос са 10,3%.

Мнозинството от анкетираните студенти посещават редовно всички учебни занятия. Почти две трети от респондентите са маркирали този отговор. Малко над една трета от изследваните бакалаври са декларирали, че посещават редовно повече от половината занятия. Само един студент е посочил отговора: „не посещавам редовно учебните занятия“.

Таблица 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД ОТГОВОРИТЕ ИМ НА
ВЪПРОСА ПОСЕЩАВАТ ЛИ РЕДОВНО УЧЕБНИТЕ ЗАНЯТИЯ (В %)

Посещават ли редовно учебните занятия:	%
Посещават редовно всички учебни занятия	63,2
Посещават редовно повече от половината учебни занятия	35,3
Посещават редовно по-малко от половината учебни занятия	-
Не посещават редовно учебните занятия	1,5
Общо	100,0

Забележка: Неотговорилите са 0,0%.

Фактът, че част от студентите работят по време на следването не оказва влияние върху посещаемостта им в учебните занятия, т.е. не се наблюдават статистически значими различия в отговорите на двете групи по този въпрос, макар това да е най-често споменаваната причина, когато респондентите отговарят на въпроса: „Какви са причините, поради които Вашите колеги не посещават учебни занятия? “. Другите често изтъквани причини са, че не им е интересно в час и не са мотивирани да учат. Разпределението на отговорите по този въпрос са показани на таблица 7.

Таблица 7

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД ОТГОВОРИТЕ ИМ НА
ВЪПРОСА КАКВИ СА ПРИЧИНИТЕ ТЕХНИ КОЛЕГИ ДА НЕ ПОСЕЩАВАТ РЕДОВНО
УЧЕБНИТЕ ЗАНЯТИЯ (В %)

Причини:	%
Работят	87,5
Не им е интересно в час	34,4
Не са мотивирани да учат	28,1
Знаят, че така или иначе ще си вземат изпита	17,2
Общо	167,2

Забележка: Сборът на процентите надхвърля 100, защото въпросът позволява повече от един отговор.

Мотивацията на студентите за участие в учебните занятия и оценките, които дават на организацията и на съдържателния аспект на учебния процес често се повлияват от това, дали студентите изучават желана специалност или са попаднали в нея случайно (възможност, която се допуска от съществуващата система за прием). Участвалите в изследването студенти са основно в категорията на изучаващи посочената от тях специалност на първо място.

Таблица 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД ОТГОВОРИТЕ ИМ НА
ВЪПРОСА КАКВА Е СПЕЦИАЛНОСТТА, КОЯТО ИЗУЧАВАТ (В %)

Изучаваната специалност е:	%
Посочената на първо място	76,5
Близка до посочената на първо място	11,8
Различна	11,8
Общо	100,0

Забележка: Неотговорилите са 0,0%.

3. Резултати от изследването

3.1. Степен на удовлетвореност от организацията на учебния процес и от ресурсите, използвани в обучението

3.1.1. Студентските оценки за организацията на учебния процес

От гледна точка на организацията на учебния процес един от най-важните въпроси е този за редовното провеждане на учебните занятия. Големите дялове положителни оценки по този индикатор показват добро управление на учебния процес, адаптивност и професионализъм от страна на преподавателите.

Получените резултати говорят, че като цяло в Исторически факултет е налице сериозно отношение на преподавателите към учебния процес. Мнозинството от анкетирания студенти са посочили отговора, че се провеждат редовно занятията по всички дисциплини. Втората по дял група е на студентите, заявили че учебните занятия се провеждат редовно по повече от половината дисциплини. Макар и единици, обаче, съществуват и регистрирани мнения в другия полюс на скалата - че не се провеждат редовно учебни занятия по нито една дисциплина или пък се провеждат по по-малко от половината дисциплини.

Таблица 9

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД ОТГОВОРИТЕ ИМ НА
ВЪПРОСА ПРОВЕЖДАТ ЛИ СЕ РЕДОВНО УЧЕБНИТЕ ЗАНЯТИЯ (В %)

Провеждат ли се редовно учебните занятия:	%
Провеждат се редовно учебните занятия по всички дисциплини	57,4
Провеждат се редовно учебните занятия по повече от половината дисциплини	38,2
Провеждат се редовно учебните занятия по по-малко от половината дисциплини	2,9
Не се провеждат редовно учебни занятия по нито една дисциплина	1,5
Общо	100,0

Забележка: Неотговорилите са 0,0%.

За да бъде направена цялостна оценка на организацията на учебния процес е анализирано отношението на бакалаврите към основните елементи в организацията: разпределението на учебните предмети по години на следване, седмичната

натовареност, административното обслужване, комуникация с преподавателите, организация на практики и стажове, и наличната информация за включване в международни програми.

Въпросът от анкетната карта, отнасящ се до организацията на учебния процес в изучаваните специалности съдържа твърдения за гореизброените елементи, които студентите са оценили по пет-степенна скала. При натрупване на по-големи дялове в позициите „Изцяло съгласен“ и „По-скоро съгласен“ може да се твърди, че студентите са удовлетворени от организацията на обучението в специалността си и обратно - при по-големи дялове в степените „Изцяло несъгласен“ и „По-скоро несъгласен“, това е сигнал за организационни проблеми. Резултатите от разпределенията на студентските мнения за всички твърдения относно организацията на учебния процес са представени на таблица 10.

Таблица 10

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД МНЕНИЕТО ИМ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС, ИЗРАЗЕНО КАТО СТЕПЕН НА СЪГЛАСИЕ С ПОСОЧЕНИТЕ ТВЪРДЕНИЯ (В %)

Твърдения за организацията на учебния процес:	Изцяло съгласен	По-скоро съгласен	Нито съгласен, нито несъгласен	По-скоро не-съгласен	Изцяло не-съгласен	Общо
Разписът на занятията е добре балансиран	20,6	26,5	17,6	29,4	5,9	100,0
Административното обслужване е добро	16,2	27,9	25,0	25,0	5,9	100,0
Има достатъчно удобни възможности за комуникация с преподавателите	50,0	36,8	7,4	2,9	2,9	100,0
Кампанията за избор на избираеми дисциплини е удобна за студентите	23,5	29,4	17,6	11,8	17,6	100,0
Графиците за изпитните сесии позволяват добра подготовка на студентите	32,4	38,2	13,2	14,7	1,5	100,0
Текущият контрол е съобразен с обучението в електронна среда	25,0	27,9	25,0	14,7	7,4	100,0
Практиките и стажовете са добре организирани	20,6	17,6	38,2	11,8	11,8	100,0
Информацията за участие в международни програми е достъпна	22,1	22,1	27,9	20,6	7,4	100,0

Най-често удовлетворение анкетираните са изразявали относно удобните възможности за комуникация с преподавателите. Половината от респондентите са изразили изцяло съгласие с това твърдение, а делът им в двете степени на съгласие

(„изцяло“ и „по-скоро съгласен“) е 86,8%. Голям дял съгласие при обединени степени (70,6%) е събрало и твърдението, че графиците за изпитните сесии позволяват добра подготовка на студентите. Твърдението, че кампанията за избор на дисциплини е удобна за студентите, събира най-голям дял абсолютно несъгласие – 17,6%. Но несъгласие и в двете степени е изразявано най-често за твърдението, че разписът на занятията е добре балансиран (35,3%).

3.1.2. Студентските оценки на ресурсите, използвани при обучението

От голямо значение за протичането на ползотворен и удовлетворяващ учебен процес са наличните ресурси. Използването на информационни и комуникационни технологии в образованието, свободният достъп до специализирана и съвременна литература, добре оборудваните зали, осигуряват ефективност в учебния процес като подобряват качеството на учене чрез улеснен достъп до източниците и услугите. Респондентите определиха по скала от 2 до 6 в каква степен са доволни от гореизброените ресурси. Резултатите са представени на таблица 11.

Таблица 11

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД УДОВЛЕТВОРЕНОТТА ИМ ОТ РЕСУРСИТЕ, ИЗПОЛЗВАНИ В ПРОЦЕСА НА ОБУЧЕНИЕ (В %)

Ресурси:	Изцяло доволен	По-скоро доволен	Нито доволен, нито недоволен	По-скоро недоволен	Изцяло недоволен	Не се отнася за мен	Общо
Зали, оборудвани съобразно изискванията на дисциплините	12,7	33,3	11,1	28,6	12,7	1,6	100,0
Ползване на информационни технологии	17,5	38,1	14,3	17,5	7,9	4,8	100,0
Ползване на специализиран софтуер	15,9	23,8	19,0	14,3	9,5	17,5	100,0
Достъп до специализирана литература	38,1	39,7	14,3	6,3	1,6	-	100,0
Достъп до съвременна литература	33,3	38,1	19,0	6,3	3,2	-	100,0
Отдалечен достъп до библиотеките на Университета	27,0	22,2	17,5	15,9	9,5	7,9	100,0
Интерактивни и мултимедийни технологии	15,9	31,7	20,6	15,9	7,9	7,9	100,0

Предоставени ресурси в системата MOODLE	39,7	38,1	7,9	7,9	6,3	-	100,0
Използвани платформи за онлайн обучение	20,6	34,9	22,2	6,3	11,1	4,8	100,0

Най-висок процент удовлетворение – 77,8 (включително и категорично изказано - 39,7%) студентите са изразили от предоставените ресурси в системата MOODLE. Големи дялове удовлетворение са събрали и достъпът до специализирана и съвременна литература. Залите, оборудвани съобразно изискванията на дисциплините е най-малко одобряваният ресурс според анкетираните.

3.2. Удовлетвореност от съдържанието на учебния процес

3.2.1. Студентските оценки на характеристики на учебния план

Една от задачите на изследването е да отрази мненията на студентите към основните характеристики на учебния план, анализирайки техните оценки за съдържанието на дисциплините, последователността им, разпределението на часовете, съотношението задължителни/избираеми, както и заложената практика върху усвоеното. Тук отново е предложена пет-степенна скала, по която студентите да поставят своите оценки на различни твърдения, свързани с учебния план. Повечето твърденията са формулирани така, че съгласието с тях би означавало наличие на проблеми в учебната среда. Получените данни са представени в таблица 12

Таблица 12

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД МНЕНИЕТО ИМ ЗА УЧЕБНИЯ ПЛАН, ИЗРАЗЕНО КАТО СТЕПЕН НА СЪГЛАСИЕ С ПОСОЧЕНИТЕ ТВЪРДЕНИЯ (В %)

Твърдения за учебния план:	Изцяло съгласен	По-скоро съгласен	Нито съгласен, нито несъгласен	По-скоро несъгласен	Изцяло несъгласен	Общо
Разпределението на учебните дисциплини в годините на следване е добро	20,6	42,6	11,8	17,6	7,4	100,0
Има дисциплини, чието съдържание се припокрива	20,6	44,1	17,6	13,2	4,4	100,0
Изучаваните дисциплини като цяло са прекалено много	17,6	17,6	14,7	41,2	8,8	100,0
Нарушена е логиката на последователност на дисциплините	17,6	16,2	25,0	22,1	19,1	100,0

Задължителните дисциплини са прекалено много	16,2	17,6	20,6	32,4	13,2	100,0
Избираемите дисциплини са прекалено малко	29,4	27,9	17,6	17,6	7,4	100,0
Предвидените часове по някои дисциплини са прекалено много	11,8	22,1	26,5	29,4	10,3	100,0
Предвидените часове по някои дисциплини са прекалено малко	29,4	33,8	22,1	11,8	2,9	100,0
Не е предвидена достатъчно практика	42,6	20,6	20,6	2,9	13,2	100,0
Предвидените часове за чужд език са недостатъчни	27,9	10,3	41,2	11,8	8,8	100,0
Не познавам достатъчно учебния план	4,4	11,8	22,1	23,5	38,2	100,0

Близо две трети от запитаните са с увереност на хора, познаващи учебния план, по който се обучават. Съгласилите се с това, че не познават достатъчно учебния план са само трима от отговорилите.

Най-висок дял „Изцяло съгласен“ е получило твърдението, че в учебния план не е предвидена достатъчно практика. Малко повече от две пети са студентите, изразили това мнение. Практиката е важна фаза от обучението, при която студентите интегрират и използват натрупаните по време на следване знания. Придобитият опит е една добра основа за по - нататъшно кариерно развитие. От тази гледна точка, ръководството на факултета може да обърне внимание при разпределението на програмата и да отдели повече часове за практика и стаж.

За по-добър анализ на данните, резултатите от този въпрос отново са обединени и представени в три групи – „Съгласен“, „Нито съгласен, нито несъгласен“ и „Несъгласен“. Близо две трети е делът на студентите одобряващи разпределението на учебните дисциплини в годините. Половината от респондентите не са се съгласили с твърдението, че изучаваните дисциплини като цяло са прекалено много. Смятащи, че разпределението на задължителните дисциплини е добро са 45,6%. На студентите в Исторически факултет им допада и логиката на последователността в дисциплините.

Най-висок дял критика към учебния план е към припокриващото се съдържание по някои дисциплини. При обединените степени този дял достига 64,7%. Голяма част от анкетираните (с общ дял 63,2%) са недоволни и от прекалено малкото предвидени

часове по някои дисциплини и недостатъчната практика. Тези критики към плана могат да послужат като идеи за оптимизация на плановете в специалностите от факултета.

3.2.2. Студентските оценки за методите на обучение

Изборът на методите на обучение се определя от типа учебно съдържание, времето, предвидено за усвояване на материала, възможностите на преподавателя и учащите, а понякога и от външни условия. Подборът на методите е една творческа дейност на преподавателя. Наред с използването на традиционните методи - лекцията и упражнението, съществуват и други, които засилват познавателния интерес на студентите към преподавания предмет, водят към по-добро усвояване на учебното съдържание, повишават активността, и самостоятелността на обучаваните. На студентите от Исторически факултет бе предложено да оценят доколко прилаганите методи са от полза в изграждането им като специалисти, като им дадат оценка по скалата от 2 до 6 или определят съответния метод като „не е използван“.

Нито един от предложените за оценка методи не е събрал силен негативен отзив от страна на студентите и мненията им са разпределени в положителните степени на скалата. Респондентите са оценили като „изцяло полезни“ в обучението си методите „Дискусии и дебати (58,8%) и „Решаване на казуси“ (55,9%). Методите, събрали най-високи дялове в позицията „по-скоро полезни“ са „Класически метод на обучение – лекция“ (39,7%) и „Индивидуални задачи“ (35,3%). С най-големи дялове в позицията „изцяло безполезни“ студентите са определили презентациите по теми (10,3%) и екипните проекти (7,4%). Като неизползвани методи в обучението най-често са посочвани игровите (симулативни) методи и участието на гост-лектори – и двата метода са с дялове от 13,2% в тази позиция. Процентното разпределение за всеки от методите може да бъде видяно в Приложение 2, едномерни разпределения на въпросите, въпрос 7: „Как оценявате ползата от реалното прилагане на следните методи на обучение за Вашето изграждане като специалист?“.

В таблица 13 е поместена средната оценка за всеки един от изброените методи по низходящ ред. Вижда се, че студентите оценяват високо всички методи, използвани при обучението им, но фаворити са „Дискусии и дебати“ и „Решаване на казуси“. Тези методи са оценявани и с най-голямо единодушие от анкетираните.

**ОЦЕНКИ НА СТУДЕНТИТЕ ЗА ПОЛЗАТА ОТ МЕТОДИТЕ НА ОБУЧЕНИЕ
(СРЕДНИ ОЦЕНКИ)**

Използвани методи на обучение:	Средна оценка¹	Стандартно отклонение²
Дискусии и дебати	5,42	0,93
Решаване на казуси	5,39	0,96
Гост-лектори	5,32	1,03
Класически метод на обучение - лекция	5,26	0,96
Игрови (симулативни) методи	5,15	0,98
Индивидуални задачи	5,12	1,07
Презентации на студенти по теми	4,89	1,31
Групова работа	4,89	1,22
Екипни проекти	4,86	1,28

3.2.3. Методи за оценка на знанията и обективност на оценяването

Оценяването дава възможност на студентите да покажат степента, в която са усвоили получените знания и до колко са постигнали резултатите, предвидени в обучението. То би следвало да оставя усещане за справедливост, че е еднакво прилагано към всички и се осъществява в съответствие с установените процедури. В този смисъл, важна част при оценяването на придобитите знания е разясняването на критериите, по които се извършва то. Така се дава възможност на студентите да планират адекватно своята подготовка, спомога за придобиване на увереност и повишава тяхната ангажираност към учебния процес. Резултатите от въпроса за критериите за оценяване са представени в таблица 14.

Таблица 14

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ НА ВЪПРОСА
РАЗЯСНЯВАТ ЛИ ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ ПРЕДВАРИТЕЛНО КРИТЕРИИТЕ ЗА ОЦЕНКА
НА ЗНАНИЯТА (В %)**

Разясняват ли преподавателите критериите за оценка:	%
Да, всички преподаватели	44,6
Само някои преподаватели	53,8
Никой от преподавателите	1,5
Общо	100,0

Забележка: Неотговорилите са 4,4%.

От таблицата се вижда, че по-голямата част от студентите смятат, че само някои преподаватели разясняват предварително критериите за оценяване на техните знания.

¹ В тази и във всички останали таблици от този вид средните оценки от отговорите на анкетираниите са получени по скала от шест до две, където шест е най-високата, а две – най-ниската оценка.

² В тази и във всички останали таблици от този вид стандартното отклонение показва степента на единомислие (респ. разногласие) при оценяването на отделните компоненти на учебния процес (методи на обучение, методи на оценяване, резултати от обучението). По-ниските стойности на стандартното отклонение изразяват по-голямо единомислие, а по-високите – по-големи различия в оценките.

Ръководството на факултета следва да обърне внимание на това подценяване на значението на предварителното запознаване на студентите с критериите за оценка на постигнатите от тях резултати в процеса на обучението.

И при резултатите от въпроса за предварително разясняване на санкциите при преписване ясно личи, че не всички преподаватели отделят време да обяснят на своите студенти какви наказания биха последвали при такъв акт. В този случай дори делът на студентите посочвали, че никой от преподавателите не обръща внимание върху последващите действия при преписване е една пета.

Таблица 15

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ НА ВЪПРОСА
РАЗЯСНЯВАТ ЛИ ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ ПРЕДВАРИТЕЛНО САНКЦИИТЕ ПРИ
ПРЕПИСВАНЕ В(%)

Разясняват ли преподавателите санкциите при преписване:	%
Да, всички преподаватели	47,7
Само някои преподаватели	32,3
Никой от преподавателите	20,0
Общо	100,0

Забележка: Неотговорилите са 4,4%.

Оценяването на знанията, уменията и компетентностите на студентите днес е важно условие за реализиране на промените във висшето образование като процес, създаващ конкурентноспособни специалисти, затова е важно мнението на анкетираниите кои методи на оценяване дават възможност за най-точна преценка на техните знания. Мнението на студентите за методите на оценяване са разпределени по скалата от 2 до 6, където 2 е „най-ниска степен“, а 6 – „най-висока степен“. Най-голям дял в най-висока степен възможност за адекватна оценка е събрал методът финален писмен изпит – 41,5%, най-голям дял в най-ниската степен – 9,2% - е за финалния устен изпит.

В таблица 16 са представени средните оценки на респондентите за използваните методи на оценяване, подредени по низходящ ред.

Таблица 16

ОЦЕНКИ НА СТУДЕНТИТЕ ЗА ИЗПОЛЗВАНИТЕ МЕТОДИ НА ОЦЕНЯВАНЕ
(СРЕДНИ ОЦЕНКИ)

Използвани методи на оценяване:	Средна оценка	Стандартно отклонение
Финален писмен изпит	5,02	1,15
Писмени работи	5,00	0,91
Финален устен изпит	4,69	1,34
Тестове	4,53	1,07
Текуща оценка за участие в учебните занятия	4,52	0,99

Според анкетиранияте студенти финалният писмен изпит и писмените работи са методите, които най-адекватно оценяват знанията, придобити в процеса на обучение. Останалите методи са с по-ниски средни оценки. Стандартното отклонение показва, че студентите са оценявали някои от методите разнородно.

Системата за оценяване трябва да бъде адекватна, прозрачна, да създава условия за мотивираност и самоусъвършенстване на обучаваните, и тук от особена важност е преценката на студентите относно обективността на техните оценки. На таблица 17 са представени общите резултати от мненията на изследваните студенти за обективността на оценките, поставени им до този момент.

Таблица 17

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД ОТГОВОРИТЕ ИМ НА
ВЪПРОСА КАК ПРЕЦЕНЯВАТ ОЦЕНКИТЕ СИ ОТ ИЗПИТИТЕ (В %)

Как преценяват оценките си от изпитите:	%
Обективни са оценките по всички дисциплини	44,6
Обективни са оценките по повече от половината дисциплини	41,5
Обективни са оценките по по-малко от половината дисциплини	10,8
Не са обективни оценките по нито една дисциплина	3,1
Общо	100,0

Забележка: Неотговорилите са 4,4%.

Най-голям е делът на респондентите, декларирали, че получените оценки по всички дисциплини са били обективни. Малко повече от две пети от студентите смятат, че има дисциплини, по които не са получили адекватна на знанията си оценка, но в по-голямата част те са обективни. Фактът, че около две пети от анкетиранияте студенти се притесняват, че знанията им не получават адекватна оценка по една част от изучаваните дисциплини, изисква допълнителен анализ за идентифициране на проблемите.

3.2.4. Включване на студентите в научноизследователска работа

Включването в научноизследователската работа по време на следването е полезно за студентите в много отношения. Чрез участието си в различни по форма научни дейности, студентите биха могли да се запознаят с нововъведенията и развитието на науката, да натрупат опит в екипната работа по проекти или най-добрите от тях да се приобщят към научна кариера. Посоченият от анкетиранияте студенти личен опит от участие в научноизследователска работа е обобщен в таблица 18.

Таблица 18

УЧАСТИЕ НА СТУДЕНТИТЕ В НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА РАБОТА (В %)

Форми на научноизследователска работа:	%
Изследователски проект на СУ	23,3

Изследователски проект на друга институция	10,0
Научни конференции (семинари)	11,7
Публикации по специалността	6,7
Не са участвали до сега	65,0
Общо	116,7

Забележка: Сборът на процентите надхвърля 100, защото въпросът позволява повече от един отговор.

Две трети от анкетираните не са се включили в научноизследователска работа. От включвалите се в някаква форма на научноизследователска работа, най-голям е дялът на участвалите в изследователски проект на Университета. Дялът на участвалите в научни конференции/семинари е 11,7%. Една десета са били част от реализацията на изследователски проект на друга институция, а 6,7% имат публикации по специалността.

В предходно изследване, реализирано сред бакалаврите от Исторически факултет (месец май 2021 г.), по желание на деканското ръководство проверихме нагласите на студентите в Исторически факултет към участието им в международната програма "Еразъм +". В анкетната карта към това проучване отново е включен този въпрос. Настоящите данни не се различават особено от резултатите, получени през май 2021 г. И тук мнозинството от студентите са заявили намерение да се включат в програмата. Студентите, които са били част от "Еразъм +" са с малък дял. Сред анкетираните не са попаднали студенти, кандидатствали към момента на провеждане на изследването и такива, неодобрили по програмата. Една трета от респондентите нямат интерес към "Еразъм+". На таблица 19 са показани данните за нагласите на студентите – историци към участието им в международната програма "Еразъм +".

Таблица 19

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД ОТГОВОРИТЕ ИМ НА ВЪПРОСА БИЛИ ЛИ СА НА ОБУЧЕНИЕ ПО ПРОГРАМАТА "ЕРЗЪМ+" (В %)

Участие в програмата "Еразъм+:	%
Били са	1,6
Кандидатствали, но не одобрени	-
В момента кандидатстват	-
Не са, но имат намерение да кандидатстват в бъдеще	64,5
Нямат интерес към програмата	33,9
ОБЩО	100,0

Забележка: Неотговорилите са 8,8%.

3.3. Мнения на студентите за основните проблеми, съпътстващи обучението

им

Въпросът, който задаваме на бакалаврите относно проблемите, съпътстващи обучението им гласи: „Всеки студент по време на своето следване среща едни или други трудности. Вие лично колко често сте имали трудности в следните ситуации?“ като са предложени 16 такива, които да оценят по скала „постоянно“, „в много случаи“, „в някои случаи“, „не съм имал(а) трудности“ и „не се отнася до мен“. Разпределението на отговорите е показано на таблица 20.

Таблица 20

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД ПРОБЛЕМИТЕ, КОИТО СРЕЩАТ В ПРОЦЕСА НА ОБУЧЕНИЕ (%)

Ситуации:	Постоянно	В много случаи	В някои случаи	Не са имал(а) трудности	Не се отнася до мен	Общо
Технически трудности за включване в дистанционните занимания	8,2	13,1	45,9	21,3	11,5	100,0
Невъзможност да посещавам редовно учебните занятия	3,3	4,9	47,5	26,2	18,0	100,0
Намиране на посочената литература в библиотеките на факултета	9,8	8,2	31,1	39,3	11,5	100,0
Намиране на посочени информационни материали в електронни бази данни	3,3	13,1	36,1	34,4	13,1	100,0
Спазване на приемното време от хабилитираните преподаватели (доценти и професори)	6,6	8,2	14,8	45,9	24,6	100,0
Спазване на приемното време от асистентите	4,9	8,2	16,4	49,2	21,3	100,0
Подготовка за изпитните сесии	9,8	13,1	42,6	27,9	6,6	100,0
Настаняване в студентско общежитие	4,9	6,6	4,9	29,5	54,1	100,0
Внасянето на семестриалните такси	4,9	3,3	8,2	68,9	14,8	100,0
Записване за нов семестър	6,6	-	6,6	73,8	13,1	100,0
Записване и отписване за избираеми дисциплини	1,6	11,5	27,9	37,7	21,3	100,0
Внесени (невнесени) оценки в Главната книга	6,6	6,6	19,7	52,5	14,8	100,0

Внесени (невнесени) оценки в системата СУСИ	13,1	9,8	42,6	24,6	9,8	100,0
Контакти с Деканското ръководство на Факултета	1,6	4,9	14,8	49,2	29,5	100,0
Контакти с ръководството на катедрата (специалността)	4,9	6,6	11,5	55,7	21,3	100,0
Контактите със секретарите на катедрите	4,9	3,3	14,8	50,8	26,2	100,0

Като постоянен проблем анкетиранияте най-често са посочвали внесените/невнесените оценки в системата СУСИ, но делът не е голям - малко над една десета.

При обединени степени „Постоянно“ и „В много случаи“ друг сравнително често срещан проблем за студентите е подготовката им за изпити (22,9% от анкетиранияте). Около една пета от респондентите са посочвали и наличието на технически трудности при дистанционното обучение, но се надяваме, че със стихването на пандемията този проблем няма да е силно изразен в бъдеще.

3.4. Оценки на студентите за резултатите от обучението

Анкетиранияте студенти оцениха по скала от 2 до 6 как обучението по специалността допринася за придобиването на знания, умения и качества, които да им гарантират успешна професионална реализация. Данните от този въпрос са показани в таблица 21 като средни оценки, подредени в низходящ ред.

Таблица 21

ОЦЕНКИ НА СТУДЕНТИТЕ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ИМ (СРЕДНИ ОЦЕНКИ)

Резултати от обучението:	Средна оценка	Стандартно отклонение
Широко познаване на професионалната област	4,97	0,97
Усвояване на специализирани знания в конкретната област	4,89	1,00
Креативно мислене (умения за решаване на проблеми)	4,72	1,20
Изграждане на мотивация за работа по специалността	4,70	1,13
Развиване на технически умения за търсене и обработване на информация	4,62	1,07
Изграждане и развитие на практически професионални умения	4,61	1,05
Развиване на положителни качества (като отговорност, адаптивност, лоялност и др.)	4,61	1,08
Изграждане на умения за работа в екип	4,56	1,23
Изграждане на умения за планиране и управление на проекти	4,43	1,13
Развитие на способности за управление и решаване на конфликти	4,33	1,18

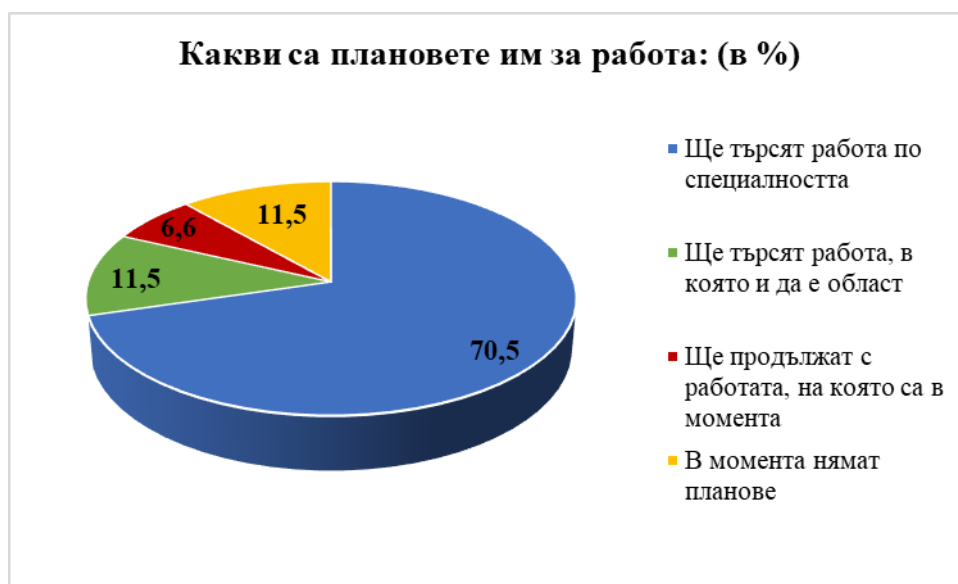
Придобиване на знания, които могат да бъдат прилагани и в чужбина	4,30	1,10
Развиване на чуждоезикови умения	3,67	1,12

Както се вижда от таблицата със средните оценки, студентите са поставили най-висока оценка на широките познания в професионалната област, усвояването на специализирани знания в конкретна област и креативното мислене като резултати от обучението им до момента. Можем да твърдим, че това са качества и умения, силно ценени сред работодателите, позовавайки се на изследване сред тях, реализирано по молба на деканското ръководство на Исторически факултет (проучването е проведено месеците януари и февруари 2023 г.). Данните от въпроса към работодателите, в който оценяват по скала важността на определени знания, качества и умения, които възпитаниците на факултета трябва да притежават за успешна професионална реализация, с най-големи дялове значимост в „най-висока“ и „висока“ степен те са оценили именно широкото познаване на професионалната област, усвояването на специализирани знания в конкретната област, развиването на технически умения за търсене и обработване на информация, и креативното мислене.

Сравнително по-ниски са оценките, които студентите дават за изграждане на умения за планиране и управление на проекти, управление и решаване на конфликти, и придобиване на знания, които могат да бъдат прилагани и в чужбина. Най-ниска е оценката за развиване на чуждоезиковите умения.

3.5. Нагласи за професионална реализация

Един от основните мотиви при избор на специалност е по-добрата възможност за професионална реализация. Голям дял от обучаващите се в Исторически факултет смятат, че образованието, което получават ги подготвя като специалисти в тяхната област и им дава шанс да бъдат конкурентноспособни на пазара на труда. Намерение да се реализират в специалността, която изучават в момента имат 70,5 % от тях. Работа в каквато и да е област биха започнали 11,5% от анкетираните. Данните, получени от въпроса „Какви са планове Ви за работа?“ са представени в графика 1.

3.6. Удовлетвореност на студентите от изучаваната специалност

Косвен индикатор за удовлетвореността на студентите от процеса на обучение в Исторически факултет са данните за това, колко от тях биха избрали отново специалността, в която се обучават ако сега им предстои кандидатстване. Повече от половината студенти биха избрали да кандидатстват в същата специалност, което налага извода, че те са доволни от получаваното образование, и в частност - от избора на специалност. Близка до изучаваната в момента специалност биха избрали малко над една десета. Не дотам удовлетворени от специалността или получаваното образование са 8,2%. Те са декларирали, че ако сега им предстои кандидатстване, биха се насочили към различна от обучаваната до момента специалност.

Хипотетичното поведение на онази част от анкетираните, които изучават именно специалността, която е била най-желана и която е посочена от тях на първо място при кандидатстването показва в каква степен обучението отговаря на очакванията им. С цялата условност на данните, заради малкия брой отговори, ще посочим, че половината от тези, които изучават посочената от тях на първо място специалност, биха повторили избора си, а една десета биха избрали друга близка специалност, но пак в СУ, най-вероятно отново в Исторически факултет. Малко под една пета са тези, които биха избрали друг, а не Софийски Университет.

Данните, получени от отговорите на въпроса коя специалност биха избрали, ако им предстои кандидатстване са представени на таблица 22.

Таблица 22

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД ИЗРАЗЕНАТА ОТ ТЯХ ГОТОВНОСТ ЗА ПОВТОРЕН ИЗБОР НА ИЗУЧАВАНАТА СПЕЦИАЛНОСТ (В %)

Каква специалност биха збрали, ако кандидатстват сега:	%
Тази, по която се обучават в момента в СУ	60,7
Тази, по която се обучават в момента, но в друг университет	6,6
Близка до тази, по която се обучават в момента в СУ	13,1
Близка до тази, по която се обучават в момента, но в друг университет	1,6
Различна от тази, по която се обучават в момента в СУ	8,2
Различна от тази, по която се обучават в момента и в друг университет	6,6
Не биха кандидатствали никъде	3,3
Общо:	100,0

Друг индикатор за удовлетвореността на студентите от обучението в Университета е оценката им за качеството на преподаването в изучаваната специалност. Най-голям дял анкетираните са посочили, че са удовлетворени от преподавателската работа по повече от половината учебни дисциплини. Две пети от изследваните бакалаври са заявили удовлетвореност от преподаването по всички дисциплини. В по-малка степен или изцяло неудовлетворени са общо 12,9% от респондентите. Данните са визуализирани на графика 2.

Графика 2

3.7. Студентските мнения за предприетите противоепидемични мерки

Епидемиологичната обстановка от преди няколко години породи и нови въпроси в анкетната карта, когато търсим мнението на студентите. Макар на пандемията да бе сложен официален край, все още част от предприетите действия се изпълняват (било то поради изграден вече навик или все още като превенция). Поддържането на хигиената

на добро ниво, дезинфекцията на общите части и учебните помещения, спазването на дистанция продължават да ни носят чувството на сигурност и защитеност. Поради тази причина, един от новите въпроси, свързан с предприетите мерки от страна на факултета във връзка с ограничаването на заразата, присъства и в настоящата анкетна карта. Оценките на респондентите към предприеманите противоепидемиологични мерки, прилагани в сградата на факултета са показани на таблица 23.

Таблица 23

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА АНКЕТИРАНИТЕ СТУДЕНТИ СПОРЕД УДОВЛЕТВОРЕНОТТА ИМ ОТ ПРЕДПРИЕТИТЕ ПРОТИВОЕПИДЕМИЧНИ МЕРКИ (В %)

Мерки:	Изцяло доволен	По-скоро доволен	Нито доволен, нито недоволен	По-скоро недоволен	Изцяло недоволен	Общо:
Засилена хигиена	23,8	27,0	28,6	15,9	4,8	100,0
Дезинфекция на общите части	30,2	22,2	25,4	12,7	9,5	100,0
Дезинфекция на залите за обучение	28,6	20,6	17,5	14,3	19,0	100,0
Наличие на санитарни средства	20,6	19,0	23,8	17,5	19,0	100,0
Често проветряване на помещенията	31,7	27,0	17,5	14,3	9,5	100,0
Създадена организация за спазване на необходимата дистанция	25,4	23,8	31,7	9,5	9,5	100,0

Честото проветряване на помещенията е мярката, която се оценява най-високо от бакалаврите (31,7%), следвана от дезинфекцията на общите части (30,2%). С най-големи дялове категорично недоволство (с по 19,0%) са наличието на санитарни средства и дезинфекцията на залите за обучение.

3.8. Предложения, забележки и препоръки на студентите към ръководството на Исторически факултет

В почти всяко изследване, в края на анкетната карта предоставяме възможност на респондентите да споделят в свободна форма мнения по теми, които ги вълнуват и са важни за тях. По този начин студентите могат да засегнат и проблеми, за които не са питани във въпросника или да опишат специфични за тях въпроси. Макар и не всички

от респондентите да са се отзовали на този въпрос, на малкото споделени мнения следва да се обърне специално внимание.

Една пета от анкетираниите студенти са използвали свободната форма, за да отправят към ръководството на специалностите и факултета конкретни забележки и препоръки. Сред тях могат да бъдат открити както благодарности, така и остри критики към съдържанието на някои дисциплини, методиката на преподаване, непровеждането на учебни занятия и администрацията на факултета. Поради малкия им брой ги представяме в нередктиран вид в Приложение 1.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

Нередактирани отговори на студентите от Исторически факултет на отворен въпрос 27: „Ако имате предложения, препоръки и забележки към Ръководството на факултета и специалностите, или искате да споделите нещо, за което не се споменава в анкетната карта, молим Ви, използвайте мястото по-долу и го изразете в свободен текст:“

1. С колегите много често обсъждаме програмата и как наистина тя не е последователна. За съжаление много често има дисциплини, които се развиват във времето и на друга дисциплина (История на Византия и Средновековна балканска, българска и подобни случаи). За една цяла година по История на Византия стигнахме до Теодосий II, докато и всъщност падането на Константинопол ни беше преподадено от проф. Матанов, благодарение на когото за цялата година успяхме и нещо да научим за историята на Византия. Наблюдаеми и тази година същата практика, че преподавателите не си общуват помежду си. Естествено, че няма как учебния процес да е като в училище и да се върви плътно по дадена програма, но пък е странно по един предмет в края на семестъра тепърва да взимаме Гръцкото въстание, по друг вече да сме на Руско-турската война (1877-1878). Ще сме благодарни, ако за бъдещите поколения вземете това предвид. Също така има дисциплини, които наистина не се преподават. Следователно като не се преподават системно вече години, защото явно преподавателите не ги интересува, тогава така или иначе няма смисъл от тях. Сигурно дисциплината Дидактика на преподаването по история е интересна, може би и важна, но ние нямаме никаква представа какво трябва тя да представлява. И това положение с проф. Мишев седи така вече години наред. Същото е с упражненията на ас. Лунин. Би било чудесно, ако такива предмети бъдат заменени с избираеми дисциплини. Споделям тези неща, тъй като не само са лични наблюдения, но често коментирани проблеми. Аз много обичам Факултета и повечето от преподавателите са страхотни, но мисля, че винаги има място за прогрес. С обща работа смятам, че може да стигне на много високо ниво на Факултета!
2. Цялата критика е посочена в изпратените до момента анонимни анкети за оценка на курсовете. Накратко - огромен фокус върху политическата история; огромен

(както и задължителен и ненужно дълбок) фокус върху българската история; пълна липса на желание на редица преподаватели за промяна; зле разпределен материал; почти никакъв контрол и оценяване през семестрите, но огромен стрес по време на изпитните сесии. Изключително остарели методи на преподаване

3. Отношението на дамите, които работят в учебен отдел, е под всякаква критика. Администрацията на университета следва да има позитивно отношение към студентите.
4. Според мен огромният проблем на специалността, а и потенциално на целия факултет, е липсата на достатъчно избираеми дисциплини. Вместо задължителните дисциплини да представят само базовите знания (най-важните неща за конкретен исторически период, а в нашия случай и за конкретната политологическа дисциплина), а след това чрез избираеми дисциплини всеки студент да избере конкретна сфера, към която да се насочи, всички сме принудени да изучаваме подробно всички сфери на историята, а избираемите дисциплини добавят съвсем малко дълбочина на знанията. Поне в моя случай това напълно уби мотивацията ми да уча, което води и до нередовно посещение на занятията, а от там и ниски оценки или пък невземане на изпитите. Мога да заява с почти 100% сигурност, че всеки един от колегите ми в специалността е бил напълно наясно накъде иска да насочи усилията си още във втори, най-късно в трети курс, но въпреки това тази възможност ни е отнета.
5. С г-жа Харизанова няма комуникация. Не отговаря на зададени въпроси или въобще избяга комуникация със студентите от специалност "История и география". Относно проблемите с ас.Луниин сте наясно, но си го избирате всяка година. Нашата специалност няма нито една избираема дисциплина по специалността за 2ри семестър, което е абсурдно. Организацията и мултимедията в СУ са ужасни. Образованието е стигнало почти дъното. Учим най-интересния предмет, но на някои лекции с незаинтересовани преподаватели ти се приспива. Ораторското изкуство отдавна е напуснало лекторите в СУ с малки изключения, като проф.Ботева и доц.Божков, всички останали не стават и за преподаватели в средно училище.
6. Харесвам Софийския университет и съм горд, че съм студент в този университет, но искам само да се прочистят тези некадърни и прости служители като Емилия Харизанова, които не зачитат чуждото мнение и се мисли за много важна,

защото тази неадекватност предизвиква нежелание на учениците да станат студенти.

7. Би било хубаво преподавателите да ни пращат материалите на по-удобни платформи, както и системата на Мудъл да се оправи. Има много бъгове
8. Направи ми впечатление, че през целите четири години на обучение, нито един от преподавателите ми нямаше учебник издаден от него самия. Дават ни се огромни книги (по никакъв начин достъпни, спряни от продажба преди десетилетия или струващи солидни суми, ако имаме късмета да ги намерим втора употреба), в които ние не знаем какво конкретно да търсим/учим, нищо не е систематизирано, в лекциите се говорят празни приказки, които накрая нямат нищо общо с "критериите им за оценяване", асистентите са напълно некомпетентни, дават ни се безсмислени задачи за изпълнение, които ние студентите сътворяваме по незнаен начин, поради причината, че никой не ни е обяснил по какъв начин трябва да се изпълни задачата. В крайна сметка присъствието ни на така наречените "упражнения" не влияе по никакъв начин на крайната оценка, а твърде насериозно приели се преподаватели късат всички от курса. Някои от преподавателите не сме ги и виждали, а в същото време претендират за курсови работи, по предмет, за който си нямаме представа какъв е!?!? Отделно, че програмата ни е натъпкана с безброй безсмислени предмети, така наречените "избираеми дисциплини", които всъщност сме принудени да изберем!?! Честно казано имах огромен интерес към специалността, много труд вложих в това да вляза точно в тази специалност, но в момента ми се струва напразен.
9. Не разбирам защо основни лекционни курсове се водят дистанционно и изобщо не сме виждали преподавателите.
10. Биха могли да оправят проблемите в СУСИ и да имат приемно време и в кабинетите на университета, а не само онлайн и чрез имейл.
11. Целият трети курс от специалност „История и геополитика на Балканите“ имаме нанесена дисциплината „Правни аспекти на европейско-османските отношения, XVI-XVIIIв.“ в платформата СУСИ за първи семестър. Тази дисциплина не ни е преподавана, не присъстваше в програмата, както и няма нанесен преподавател. Друг проблем, отново свързан със СУСИ, е разместване между избираемите дисциплини. По време на кампанията в платформата е представена дисциплината „Великите сили и Балканите“. В началото на новия семестър се

разбира, че има грешка и записалите дисциплината ще изучават друга: „Русия и Югоизточна Европа (XV-XVIII в.)“

12. По мое мнение трябва да се обърне повече внимание на чуждоезиковото обучение, в което за съжаление се взимат по-малко от половината предвидени учебни часове. Според мен е по-добре да има повече практики.
13. Бих се радвал, ако имаше повече възможности за дискусии. Тоест преподавателите да включват студентите в лекциите и упражненията повече, задавайки им въпроси, стимулиращи аналитичното и критичното мислене. Тук обаче възниква проблемът, че голяма част от студентите, в хода на своето следване, не успяват да изградят пълноценни умения по аналитично, критично и последователно мислене. Според мен причина за това се явява обстоятелството, че по време на обучението, не се отделя задълбочено внимание на развитието на тези умения. Липсват ясни разяснения и методика, чрез които студентите да подредят мисълта си, и когато им се наложи да говорят и да представят някаква разработка напр. курсова работа, те не знаят какво точно трябва да представят, и в много случаи представят една събрана информация, която нищо конкретно не обяснява. Моето предложение е да се изготви нещо като план, съдържащ конкретни и ясни въпроси, стъпки и насоки, които студентите да следват, търсейки решения на конкретна проблематика. Напр. „Къде?“; „Кога?“; „Как?“ „Защо?“ и пр. А след това да се провежда контрол върху способността на студентите да отговарят последователно и изчерпателно на тези въпроси, с цел да се попълнят и усъвършенстват тези умения.
14. Наистина от значение е проблемът със неявяването на някои преподаватели на лекции. Също така, вече завършващи колеги от специалностите, в чийто учебен план е заложено изучаването на език, изразяват мнението, че са абсолютно недостатъчно часовете по език за усвояването му.
15. Благодаря Ви за цялото съдействие и подкрепа!
16. Здравейте, за моята специалност е много важна практиката. Бих искала малко повече в тази насока.
17. Благодаря
18. нямам:)
19. Нямам
20. Можеше да ни дадете по-дълъг срок да изберем специализация (повече от 5 дни) и по-рано да ни дадете информацията. Чудя се също защо в другите факултети

студентите постоянно са пращани на проекти по Еразъм за около седмица, свързани със специалността им, а при нас не съм забелязал информация за такива проекти.

21. Хигиената във факултета е под всякаква критика. Има кабинети, в които праха, натрупал се по первазите, бурата, секциите не е чистен сигурно от месеци. Случвало се е да влезем в някой кабинет (първа лекция за деня) и по масите да има пепел от цигари, трохи, разлети течности. По парапетите на стълбището има прах и паяжини, които също не са обирани с години. За състоянието на женската тоалетна през по голямата част от времето, липсата на тоалетна хартия и салфетки за ръцете, няма да говоря. Колкото и да се проветряват стаите, докато чистачките единствено изхвърлят кошчетата (поне това), факултета ще си тъне в мръсотия.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

1. Каква е специалността, която изучавате в момента?	Тази, която бях посочил на първо място в състезателния картон	76,5
	Друга, но близка до тази, която бях посочил на първо място в състезателния картон	11,8
	Различна от тази, която бях посочил на първо място в състезателния картон	11,8
Общо		100,0

2. Провеждат ли се редовно учебните занятия?	Провеждат се редовно учебните занятия по всички дисциплини	57,4
	Провеждат се редовно учебните занятия по повече от половината дисциплини	38,2
	Провеждат се редовно учебните занятия по-малко от половината дисциплини	2,9
	Не се провеждат редовно учебните занятия по нито една дисциплина	1,5
Общо		100,0

3. Вие лично посещавате ли редовно учебните занятия?	Посещавам редовно всички учебни занятия	63,2
	Посещавам редовно повече от половината учебни занятия	35,3
	Посещавам редовно в по-малко от половината учебни занятия	-
	Не посещавам редовно учебните занятия	1,5
Общо		100,0

4. Какви са причините, поради които Вашите колеги не посещават учебни занятия?	Работят	87,5
	Не им е интересно в час	34,4
	Не са мотивирани да учат	28,1
	Знаят, че така или иначе ще си вземат изпита	17,2
	Друго	4,4
Общо		171,6

Забележка: Въпросът позволява повече от един отговор като разпределението на отговорите е в абсолютен брой на посочванията

Маркиралите „Друго“ при въпрос 4 са споделили следното:

1. Знаят, че на преподавателите рядко им се занимава да късат студенти и в крайна сметка ще си вземат дипломата, и ще могат да преподават като учители по история.
2. Половината преподаватели изобщо не се интересуват от своите лекции и упражнения. Освен това не им пука за своето преподаване на студентите и от самите студенти. Смятам, че затова са виновни лицата, които организират тези лекции, като Емилия Харизанова, най-некадърната, подла и лъжлива административна личност.
3. Изпълняват задачи за други дисциплини

5. Молим Ви да изразите мнението си за организацията на учебния процес в специалността.						
В каква степен сте съгласни или не сте съгласни с посочените твърдения:	Изцяло съгласен	По-скоро съгласен	Нито съгласен, нито несъгласен	По-скоро не-съгласен	Изцяло не-съгласен	Общо:
Разписът на занятията е добре балансиран	20,6	26,5	17,6	29,4	5,9	100,0
Административното обслужване е добро	16,2	27,9	25,0	25,0	5,9	100,0
Има достатъчно удобни възможности за комуникация с преподавателите	50,0	36,8	7,4	2,9	2,9	100,0
Кампанията за избор на избираеми дисциплини е удобна за студентите	23,5	29,4	17,6	11,8	17,6	100,0
Графиците за изпитните сесии позволяват добра подготовка на студентите	32,4	38,2	13,2	14,7	1,5	100,0
Текущият контрол е разпределен сравнително равномерно през целия семестър	25,0	27,9	25,0	14,7	7,4	100,0
Практиките и стажовете са добре организирани	20,6	17,6	38,2	11,8	11,8	100,0
Информацията за участие в международни програми е достъпна	22,1	22,1	27,9	20,6	7,4	100,0

6. Какво е мнението Ви за учебния план на Вашата специалност?						
В каква степен сте съгласни с всяко от изброените твърдения?	Изцяло съгласен	По-скоро съгласен	Нито съгласен, нито не съгласен	По-скоро несъгласен	Изцяло несъгласен	Общо:
Разпределението на учебните дисциплини в годините на следване е добро	20,6	42,6	11,8	17,6	7,4	100,0
Има дисциплини, чието съдържание се припокрива	20,6	44,1	17,6	13,2	4,4	100,0
Изучаваните дисциплини като цяло са прекалено много	17,6	17,6	14,7	41,2	8,8	100,0
Нарушена е логиката на последователност на дисциплините	17,6	16,2	25,0	22,1	19,1	100,0
Задължителните дисциплини са прекалено много	16,2	17,6	20,6	32,4	13,2	100,0
Избираемите дисциплини са прекалено малко	29,4	27,9	17,6	17,6	7,4	100,0
Предвидените часове по някои дисциплини са прекалено много	11,8	22,1	26,5	29,4	10,3	100,0
Предвидените часове по някои дисциплини са прекалено малко	29,4	33,8	22,1	11,8	2,9	100,0
Не е предвидена достатъчно практика	42,6	20,6	20,6	2,9	13,2	100,0
Предвидените часове за чужд език са недостатъчни	27,9	10,3	41,2	11,8	8,8	100,0
Не познавам достатъчно учебния план	4,4	11,8	22,1	23,5	38,2	100,0

7. Как оценявате ползата от реалното прилагане на следните методи на обучение за Вашето изграждане като специалист?	Изцяло полезни	По-скоро полезни	Нито полезни, нито безполезни	По-скоро безполезни	Изцяло безполезни	Този метод не се прилага	Общо:
Класически метод на обучение - лекция	48,5	39,7	4,4	4,4	2,9	-	100,0
Презентации на студенти по теми	41,2	27,9	11,8	4,4	10,3	4,4	100,0

Индивидуални задачи	42,6	35,3	8,8	4,4	4,4	4,4	100,0
Екипни проекти	39,7	25,0	13,2	8,8	7,4	5,9	100,0
Игрови (симулативни) методи	39,7	27,9	13,2	4,4	1,5	13,2	100,0
Гост-лектори	48,5	27,9	4,4	1,5	4,4	13,2	100,0
Решаване на казуси	55,9	22,1	8,8	1,5	2,9	8,8	100,0
Дискусии и дебати	58,8	25,0	7,4	1,5	2,9	4,4	100,0
Групова работа	38,2	25,0	16,2	7,4	5,9	7,4	100,0

8. Вашите преподаватели разясняват ли предварително критериите за оценяване на знанията?	Да, всички преподаватели	44,6
	Само някои преподаватели	53,8
	Никой от преподавателите	1,5
Общо:		100,0

Забележка: Трима бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

9. Вашите преподаватели разясняват ли предварително санкциите при преписване?	Да, всички преподаватели	47,7
	Само някои преподаватели	32,3
	Никой от преподавателите	20,0
Общо:		100,0

Забележка: Трима бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

10. До каква степен, според Вас, посочените по-долу методи за оценяване дават възможност за адекватна оценка на Вашите знания?	Най-висока степен	Висока степен	Нито висока, нито ниска	Ниска степен	Най-ниска степен	Не е използван	Общо:
Текуща оценка за участие в учебните занятия	13,8	38,5	27,7	10,8	3,1	6,2	100,0
Тестове	16,9	40,0	24,6	12,3	4,6	1,5	100,0
Писмени работи	29,2	44,6	15,4	4,6	1,5	4,6	100,0
Финален писмен изпит	41,5	36,9	9,2	6,2	6,2	-	100,0
Финален устен изпит	36,9	24,6	15,4	12,3	9,2	1,5	100,0

Забележка: Трима бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

11. Как преценявате обективността на оценките си от изпитите?	Обективни са оценките ми по всички дисциплини	44,6
	Обективни са оценките ми по повече от половината дисциплини	41,5
	Обективни са оценките ми по по-малко от половината дисциплини	10,8
	Не са обективни оценките ми по нито една дисциплина	3,1
Общо		100,0

Забележка: Трима бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

12. В каква степен сте доволни от ресурсите, ползвани при обучението Ви?	Изцяло доволен	По-скоро доволен	Нито доволен, нито недоволен	По-скоро недоволен	Изцяло недоволен	Не се отнася до моето обучение	Общо:
Зали, оборудвани съобразно изискванията на дисциплините	12,7	33,3	11,1	28,6	12,7	1,6	100,0
Ползване на информационни технологии	17,5	38,1	14,3	17,5	7,9	4,8	100,0
Ползване на специализиран софтуер	15,9	23,8	19,0	14,3	9,5	17,5	100,0
Достъп до специализирана литература	38,1	39,7	14,3	6,3	1,6	-	100,0
Достъп до съвременна литература	33,3	38,1	19,0	6,3	3,2	-	100,0
Отдалечен достъп до библиотеките на Университета	27,0	22,2	17,5	15,9	9,5	7,9	100,0
Интерактивни и мултимедийни технологии	15,9	31,7	20,6	15,9	7,9	7,9	100,0
Предоставени ресурси в системата MOODLE	39,7	38,1	7,9	7,9	6,3	-	100,0
Използвани платформи за онлайн обучение	20,6	34,9	22,2	6,3	11,1	4,8	100,0

Забележка: Петима бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

13. В каква степен сте доволни като цяло от взетите противоепидемични мерки във Вашия факултет?	Изцяло доволен	По-скоро доволен	Нито доволен, нито недоволен	По-скоро недоволен	Изцяло недоволен	Общо:
Засилена хигиена	23,8	27,0	28,6	15,9	4,8	100,0
Дезинфекция на общите части	30,2	22,2	25,4	12,7	9,5	100,0
Дезинфекция на залите за обучение	28,6	20,6	17,5	14,3	19,0	100,0
Наличие на санитарни средства	20,6	19,0	23,8	17,5	19,0	100,0
Често проветряване на помещенията	31,7	27,0	17,5	14,3	9,5	100,0
Създадена организация за спазване на необходимата дистанция	25,4	23,8	31,7	9,5	9,5	100,0

Забележка: Петима бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

14. Удовлетворени ли сте от качеството на преподавателската работа в специалността, която изучавате?	Удовлетворен(а) съм от качеството на преподаване по всички учебни дисциплини	40,3
	Удовлетворен(а) съм от качеството на преподаване по повече от половината от учебните дисциплини	46,8
	Удовлетворен(а) съм от качеството на преподаване по по-малко от половината от учебните дисциплини	9,7
	Изобщо не съм удовлетворен(а) от преподаването в специалността, която изучавам	3,2
Общо		100,0

Забележка: Шестима бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

15. Участвали ли сте в някакви форми на	Изследователски проект на СУ	23,3
	Изследователски проект на друга институция	10,0

научноизследователска работа?	Научни конференции (семинари)	11,7
	Публикации по специалността	6,7
	Досега не съм участвал	65,0
Общо:		116,7

Забележка: Въпросът позволява повече от един отговор като разпределението на отговорите е в абсолютен брой на посочванията

16. Били ли сте на обучение по програмата "Ерзъм+?"		
Бил(а) съм		1,6
Кандидатствах, но не бях одобрен		-
В момента кандидатствам		-
Не съм, но имам намерение да се кандидатствам в бъдеще		64,5
Нямам интерес към програмата		33,9
Общо:		100,0

Забележка: Шестима бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

17. Всеки студент по време на своето следване среща едни или други трудности. Вие лично колко често сте имали трудности в следните ситуации?						
	Постоянно	В много случаи	В някои случаи	Не съм имал(а) трудности	Не се отнася до мен	Общо:
Технически трудности за включване в дистанционните занимания	8,2	13,1	45,9	21,3	11,5	100,0
Невъзможност да посещавам редовно учебните занятия	3,3	4,9	47,5	26,2	18,0	100,0
Намиране на посочената литература в библиотеките на факултета	9,8	8,2	31,1	39,3	11,5	100,0
Намиране на посочени информационни материали в електронни бази данни	3,3	13,1	36,1	34,4	13,1	100,0
Спазване на приемното време от хабилитираните преподаватели (доценти и професори)	6,6	8,2	14,8	45,9	24,6	100,0
Спазване на приемното време от асистентите	4,9	8,2	16,4	49,2	21,3	100,0
Подготовка за изпитните сесии	9,8	13,1	42,6	27,9	6,6	100,0
Настаняване в студентско общежитие	4,9	6,6	4,9	29,5	54,1	100,0
Внасянето на семестриалните такси	4,9	3,3	8,2	68,9	14,8	100,0
Записване за нов семестър	6,6	-	6,6	73,8	13,1	100,0

Записване и отписване за избираеми дисциплини	1,6	11,5	27,9	37,7	21,3	100,0
Внесени (невнесени) оценки в Главната книга	6,6	6,6	19,7	52,5	14,8	100,0
Внесени (невнесени) оценки в системата СУСИ	13,1	9,8	42,6	24,6	9,8	100,0
Контакти с Деканското ръководство на Факултета	1,6	4,9	14,8	49,2	29,5	100,0
Контакти с ръководството на катедрата (специалността)	4,9	6,6	11,5	55,7	21,3	100,0
Контактите със секретарите на катедрите	4,9	3,3	14,8	50,8	26,2	100,0

Забележка: Седем бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

18. До каква степен обучението по специалността допринася за:	Най-висока степен	Висока степен	Нито висока, нито ниска	Ниска степен	Най-ниска степен	Общо:
Широко познаване на професионалната област	32,8	41,0	18,0	6,6	1,6	100,0
Изграждане и развитие на практически професионални умения	19,7	41,0	23,0	13,1	3,3	100,0
Усвояване на специализирани знания в конкретната област	26,2	49,2	16,4	3,3	4,9	100,0
Изграждане на мотивация за работа по специалността	27,9	34,4	23,0	9,8	4,9	100,0
Придобиване на знания, които могат да бъдат прилагани и в чужбина	14,8	27,9	36,1	14,8	6,6	100,0
Развиване на чуждоезикови умения	4,9	16,4	39,3	19,7	19,7	100,0
Развиване на технически умения за търсене и обработване на информация	19,7	41,0	27,9	4,9	6,6	100,0
Креативно мислене (умения за решаване на проблеми)	29,5	36,1	19,7	6,6	8,2	100,0
Изграждане на умения за работа в екип	26,2	31,1	23,0	11,5	8,2	100,0
Развитие на способности за управление и решаване на конфликти	18,0	27,9	31,1	14,8	8,2	100,0
Развиване на положителни качества (като отговорност, адаптивност, лоялност и др.)	19,7	42,6	21,3	11,5	4,9	100,0
Изграждане на умения за планиране и управление на проекти	18,0	31,1	34,4	8,2	8,2	100,0

Забележка: Седем бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

19. Работите ли по време на следването?	Да, по специалността	11,5
	Да, в друга област	45,9
	Не	42,6
Общо:		100,0

Забележка: Седем бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

20. Какви са плановете Ви за работа?	Ще търся работа по специалността	70,5
	Ще търся работа в която и да е област	11,5
	Ще продължа с работата, на която съм в момента	6,6
	В момента нямам планове	11,5
Общо:		100,0

Забележка: Седем бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

21. Вие сте студент в специалност:	История	21,3
	Археология	37,7
	Етнология и културна антропология	3,3
	История и география	9,8
	Архивистика и документалистика	1,6
	История и геополитика на Балканите	21,3
	История и философия	4,9
Общо		100,0

Забележка: Седем бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

22. Вие сте студент във:	Първи курс	18,0
	Втори курс	32,8
	Трети курс	26,2
	Четвърти курс	21,3
	Пети курс	1,6
Общо		100,0

Забележка: Седем бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

23. Вашата форма на обучение е:	Редовна	91,8
	Задочна	8,2
Общо		100,0

Забележка: Седем бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

24. Вашият среден успех от следването до сега е:	До 3,49	3,3
	От 3,50 до 3,99	1,6
	От 4,00 до 4,49	1,6
	От 4,50 до 4,99	11,5
	От 5,00 до 5,49	41,0
	От 5,50 до 6,00	41,0
Общо		100,0

Забележка: Седем бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

25. Пол:	Жена	49,2
	Мъж	50,8
Общо		100,0

Забележка: Седем бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.

26. Ако сега Ви предстои да кандидатствате, каква специалност бихте избрали?	
Тази, по която се обучавам в момента в СУ	60,7
Тази, по която се обучавам в момента, но в друг университет	6,6
Близка до тази, по която се обучавам в момента в СУ	13,1
Близка до тази, по която се обучавам в момента, но в друг университет	1,6
Различна от тази, по която се обучавам в момента в СУ	8,2
Различна от тази, по която се обучавам в момента и в друг университет	6,6
Не бих кандидатствал никъде	3,3
Общо:	100,0

Забележка: Седем бакалаври не са посочили отговор на този въпрос.